

ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΗΣ

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ ΑΝΘΡΩΠΙΝΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ

ΠΡΩΤΟ ΤΜΗΜΑ

ΥΠΟΘΕΣΗ **È È** **κατά της ΕΛΛΑΔΟΣ**
(Προσφυγή υπ' αριθ. 54589/00)

ΑΠΟΦΑΣΗ

ΣΤΡΑΣΒΟΥΡΓΟ

3 Απριλίου 2003

Η παρούσα απόφαση θα καταστεί οριστική
υπό τις προϋποθέσεις του άρθρου 44 § 2 της Σύμβασης.
Ενδέχεται να τύχει βελτιώσεων ως προς τη μορφή.

ΑΚΡΙΒΕΣ ΑΝΤΙΓΡΑΦΟ

ΣΤΡΑΣΒΟΥΡΓΟ, 03-04-03

[υπογραφή]

S. NIELSEN

Αναπληρωτής Γραμματέας του Τμήματος

Στην υπόθεση **È È** **κατά της Ελλάδος**

Το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων (πρώτο
τμήμα), συγκροτηθέν από τμήμα απαρτιζόμενο από τους κ.κ.
δικαστές:

F. TULKENS, Πρόεδρο,

Κ.Λ. ΡΟΖΑΚΗ,
Ρ. ΛΟΡΕΝΖΕΝ,
Ν. ΒΑЈΙĆ,
S. ΒΟΤΟΥΧΑΡΟΒΑ,
Α. ΚΟΒΛΕΡ,
V. ΖΑΓΡΕΒΕΛΣΚΥ,

και από τον κ. S. ΝΙΕΛΣΕΝ, *Αναπληρωτή Γραμματέα του Τμήματος*
Αφού διασκέφτηκε σε συμβούλιο στις 24 Ιανουαρίου 2002 και
13 Μαρτίου 2003,

Εκδίδει την ακόλουθη απόφαση, η οποία υιοθετήθηκε κατά
την τελευταία ως άνω ημερομηνία:

ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ

1. Η υπόθεση εισήχθη δυνάμει της (υπ' αριθ. 54589/00)
προσφυγής, την οποία κατέθεσε κατά της Ελληνικής Δημοκρατίας
ο Αμερικανός υπήκοος È È («ο
προσφεύγων»), ο οποίος προσέφυγε ενώπιον του Δικαστηρίου
στις 3 Ιανουαρίου 2000 δυνάμει του άρθρου 34 της Συμβάσεως
για την Προάσπιση των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων και των
Θεμελιωδών Ελευθεριών («η Σύμβαση»).

2. Ο προσφεύγων εκπροσωπείται ενώπιον του Δικαστηρίου
από τον Δικηγόρο Αθηνών Γ. Δημητρακόπουλο. Η Ελληνική
Κυβέρνηση («η Κυβέρνηση») εκπροσωπείται από τον εκπρόσωπο
του πληρεξουσίου της, Σ. Σπυρόπουλο, Πάρεδρο του Νομικού
Συμβουλίου του Κράτους, και τη Β. Πελέκου, Δικαστική
Αντιπρόσωπο του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους.

3. Ο προσφεύγων ισχυριζόταν ότι υπήρξε παραβίαση του
άρθρου 6 § 1 της Συμβάσεως, όσον αφορά τη διαδικασία στην

οποία παρίστατο ως πολιτικώς ενάγων, και κατά την οποία οι κατηγορούμενοι, οι οποίοι είχαν παραπεμφθεί σε δίκη, δεν δικάστηκαν λόγω παραγραφής η οποία επήλθε εξαιτίας της συμπεριφοράς των διωκτικών αρχών.

4. Η προσφυγή διεβιβάσθη στο δεύτερο τμήμα του Δικαστηρίου (άρθρο 52 § 1 του Κανονισμού). Στο πλαίσιο αυτού, το τμήμα το οποίο επελήφθη της υποθέσεως (άρθρο 27 § 1 της Συμβάσεως) συγκροτήθηκε συμφώνως προς το άρθρο 26 § 1 του Κανονισμού.

5. Την 1^η Νοεμβρίου 2001, το Δικαστήριο μετέβαλε τη σύνθεση των τμημάτων του (άρθρο 25 § 1 του Κανονισμού). Η παρούσα προσφυγή ανετέθη στο πρώτο τμήμα, όπως ανασυγκροτήθηκε (άρθρο 52 § 1).

6. Με την από 24 Ιανουαρίου 2002 απόφαση, το τμήμα έκανε την προσφυγή εν μέρει δεκτή.

7. Τόσο ο προσφεύγων όσο και η Κυβέρνηση κατέθεσαν εγγράφως παρατηρήσεις επί της ουσίας της υποθέσεως (άρθρο 59 § 1 του Κανονισμού).

ΩΣ ΠΡΟΣ ΤΑ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΑ ΠΕΡΙΣΤΑΤΙΚΑ

I. ΟΙ ΙΔΙΑΙΤΕΡΕΣ ΠΕΡΙΣΤΑΣΕΙΣ ΤΗΣ ΥΠΟΘΕΣΕΩΣ

8. Ο προσφεύγων γεννήθηκε το 1945 και διαμένει στην Αθήνα.

9. Το 1991, συνεργάτης του προσφεύγοντος προσκόμισε στον τελευταίο επιταγή από την οποία προέκυπτε ότι είχε καταθέσει το ποσό των 8 000 000 δραχμών στον λογαριασμό ανωνύμου εταιρείας (την οποία εκπροσωπεί ο προσφεύγων) σε

υποκατάστημα της Εθνικής Τραπέζης της Ελλάδος. Εντούτοις, μερικές ημέρες αργότερα, ο διευθυντής της τραπέζης πληροφόρησε τον προσφεύγοντα ότι η επιταγή ήταν πλαστή και ότι, επομένως, η τράπεζα θεωρούσε ότι το ποσό αυτό ουδέποτε είχε κατατεθεί στον προαναφερόμενο λογαριασμό. Ο προσφεύγων εξέδωσε τότε δύο προσωπικές επιταγές ώστε να καλυφθεί το ποσό και κάλεσε την τράπεζα να του επιστρέψει την πλαστή επιταγή. Η τράπεζα του απήντησε ότι η επιταγή είχε απολεσθεί. Ο προσφεύγων ήγειρε τότε αγωγή κατά της τραπέζης, με την οποία ζητούσε την απόδοση της επιταγής ή την πληρωμή του αντιστοίχου ποσού. Οι διάδικοι δεν παρέχουν άλλα στοιχεία όσον αφορά την έκβαση της αγωγής αυτής.

10. Από πλευράς της, η τράπεζα κατέθεσε μήνυση κατά του προσφεύγοντος για χρήση πλαστού εγγράφου. Ο προσφεύγων εκλήθη ενώπιον του ανακριτού οκτώ μήνες αργότερα. Έχοντας πρόσβαση στον φάκελο της δικογραφίας, ο προσφεύγων διαπίστωσε ότι ορισμένα έγγραφα, ιδία δε η προαναφερόμενη επιταγή, ήταν πλαστά. Πράγματι, στην οπίσθια σελίδα της επιταγής υπήρχε πλαστή σφραγίδα της εταιρείας την οποία εκπροσωπεί ο προσφεύγων και πλαστή υπογραφή του τελευταίου. Οι διάδικοι δεν αναφέρουν ποια ήταν η έκβαση της μηνύσεως αυτής.

11. Στις 10 Ιανουαρίου 1994, ο προσφεύγων κατέθεσε μήνυση κατά ορισμένων υπαλλήλων της τραπέζης για πλαστογραφία και χρήση πλαστού εγγράφου. Δήλωσε ότι παρίσταται ως πολιτικώς ενάγων και ζήτησε 15 000 δραχμές για ηθική βλάβη.

12. Οι υπάλληλοι της τραπέζης κλήθηκαν από τον ανακριτή το 1998, ήτοι τέσσερα έτη μετά από την εισαγωγή της μηνύσεως και πέντε έτη μετά τα εν λόγω περιστατικά (βλ. παράγραφο 13

ανωτέρω). Κατά τον προσφεύγοντα, αφού ολοκληρώθηκε η εξέτασή τους, ο ανακριτής διαβίβασε τον φάκελο της δικογραφίας στον εισαγγελέα προκειμένου ο τελευταίος να ασκήσει δίωξη, χωρίς ωστόσο να καλέσει τον προσφεύγοντα να συνυπογράψει το τελευταίο έγγραφο της προανακρίσεως, κατά παράβαση των οικείων διατάξεων του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας.

13. Με την απόφαση 101.127/1998, ο Εισαγγελέας Πλημμελειοδικών Αθηνών παρέπεμψε τους υπαλλήλους ενώπιον του Πλημμελειοδικείου για να δικάσουν για πλαστογραφία η οποία τελέσθηκε το 1993. Στις 20 Μαΐου 1998, οι εν λόγω υπάλληλοι προσέβαλαν την απόφαση αυτή με έφεση την οποία κατέθεσαν ενώπιον του Εισαγγελέα Εφετών Αθηνών, ο οποίος αναίρεσε την απόφαση αυτή.

14. Μετά από την απόφαση αυτή, ο Εισαγγελέας Πλημμελειοδικών Αθηνών εισήγαγε την υπόθεση ενώπιον του Συμβουλίου Πλημμελειοδικών προκειμένου το τελευταίο να αποφασίσει την παραπομπή των κατηγορουμένων σε δίκη.

15. Στις 21 Δεκεμβρίου 1998, το Συμβούλιο Πλημμελειοδικών Αθηνών έκρινε (απόφαση 5885/1998) ότι, επειδή τα περί των λόγων αδικήματα είχαν διαπραχθεί από τους υπαλλήλους τον Ιούνιο 1993, υπόκειντο σε παραγραφή συμφώνως προς τα άρθρα 111, 112 και 113 του Ποινικού Κώδικα.

16. Στις 16 Ιουνίου 1999, ο προσφεύγων προσέβαλε την απόφαση 5885/1998 με έφεση την οποία κατέθεσε ενώπιον του Συμβουλίου Εφετών Αθηνών. Στις 19 Οκτωβρίου 1999, το Συμβούλιο Εφετών Αθηνών επικύρωσε την προρρηθείσα απόφαση. Έκρινε δε ότι τα αδικήματα είχαν παραγραφεί ήδη πριν από την εισαγωγή της υποθέσεως ενώπιον του πρωτοβάθμιου συμβουλίου και ότι το τελευταίο ορθώς είχε παύσει την ποινική

δίωξη των κατηγορουμένων (απόφαση 2401/1999).

II. ΟΙΚΕΙΟ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟ ΔΙΚΑΙΟ

17. Οι οικείες διατάξεις του Ποινικού Κώδικα ορίζουν ότι:

«Άρθρο 111

1. Το αξιόποινο εξαλείφεται με την παραγραφή.

(...)

3. Τα πλημμελήματα παραγράφονται μετά πέντε έτη.

(...)

«Άρθρο 112

Η προθεσμία της παραγραφής αρχίζει από την ημέρα που τελέστηκε η αξιόποινη πράξη.»

«Άρθρο 113

Η προθεσμία της παραγραφής αναστέλλεται για όσο χρόνο σύμφωνα με διάταξη νόμου δεν μπορεί να αρχίσει ή να εξακολουθήσει η ποινική δίωξη.

Η προθεσμία της παραγραφής αναστέλλεται για όσο χρονικό διάστημα διαρκεί η κύρια διαδικασία και ώσπου να γίνει αμετάκλητη η καταδικαστική απόφαση (...)

«Άρθρο 261

Η παραγραφή διακόπτεται με την εισαγωγή αγωγής. Αρχίζει εκ νέου από της τελευταίας διαδικαστικής πράξεως των διαδίκων ή του δικαστηρίου.»

«Άρθρο 270

Όταν η παραγραφή διακόπτεται, ο διαδραμών χρόνος δεν υπολογίζεται. Νέα παραγραφή αρχίζει από της λήξεως της διακοπής (...)

18. Η διακοπή της παραγραφής, η οποία πραγματοποιείται με

την εισαγωγή αγωγής, πραγματοποιείται και με την παράσταση πολιτικής αγωγής, λαμβάνοντας υπόψη ότι η εν λόγω παράσταση πολιτικής αγωγής αναλύεται σε εισαγωγή αγωγής υπό την έννοια του άρθρου 261.

19. Κατά το άρθρο 65 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας, το ποινικό δικαστήριο δεν δύναται να ασχοληθεί με την πολιτική αγωγή όταν αποφάινεται ότι δεν πρέπει να γίνει δίωξη ή απαλλάσσει για οποιονδήποτε λόγο τον κατηγορούμενο. Στις περιπτώσεις αυτές, στις οποίες συμπεριλαμβάνεται η παύση της ποινικής διώξεως λόγω παραγραφής, η πολιτική αγωγή δεν απολλύει το δικαίωμά του σε αποκατάσταση, διότι δύναται να προσφύγει ενώπιον των πολιτικών δικαστηρίων. Τα πολιτικά δικαστήρια θα εξετάσουν το βάσιμο της υποθέσεως χωρίς να δεσμεύονται από την απόφαση των ποινικών δικαστηρίων. Το ποινικό δικαστήριο δύναται επίσης να παραπέμψει την πολιτική αγωγή ενώπιον των πολιτικών δικαστηρίων, εάν κρίνει την απαίτηση ανεκκαθάριστη και εάν το ζητούμενο ποσό υπερβαίνει το ποσό των 15 000 Δραχμών. Τέλος, ο πολιτικώς ενάγων δύναται να παραιτηθεί ενώπιον των ποινικών δικαστηρίων και να συνεχίσει την αγωγή του ενώπιον των πολιτικών δικαστηρίων.

20. Με τον Νόμο 2408/1996, τα αδικήματα αυτά χαρακτηρίσθηκαν πλημμελήματα (εάν το ποσό της ζημίας ήταν κατώτερο των 25 000 000 Δραχμών) και ο χρόνος παραγραφής μειώθηκε αυτομάτως σε πέντε έτη.

ΝΟΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ

I. ΩΣ ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΚΑΤΑΓΓΕΛΛΟΜΕΝΗ ΠΑΡΑΒΙΑΣΗ ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ 6 § 1 ΤΗΣ ΣΥΜΒΑΣΕΩΣ

21. Ο προσφεύγων καταγγέλλει παραβίαση του άρθρου 6 § 1 της Συμβάσεως, εν σχέσει προς τη διαδικασία κατά την οποία υπήρξε πολιτικώς ενάγων και οι παραπεμφθέντες κατηγορούμενοι δεν δικάσθηκαν λόγω παραγραφής η οποία επήλθε εξαιτίας της συμπεριφοράς των διωκτικών αρχών. Το Δικαστήριο εξέτασε την αιτίαση αυτή υπό το πρίσμα της έννοιας της προσβάσεως σε δικαστήριο, την οποία εγγυάται το άρθρο 6 § 1, το οποίο ορίζει τα εξής σχετικά:

«Κάθε πρόσωπο έχει δικαίωμα όπως η υπόθεσή του δικαστεί δικαίως (...) από (...) δικαστήριο (...), το οποίο θα αποφασίσει (...) επί των αμφισβητήσεων επί των δικαιωμάτων και υποχρεώσεων του αστικής φύσεως (...)»

22. Η Κυβέρνηση υπογραμμίζει ότι το ατομικό δικαίωμα της πολιτικής αγωγής που εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του άρθρου 6 § 1 της Συμβάσεως, είναι η πολιτική απαίτηση η οποία εισήχθη ενώπιον του ποινικού δικαστηρίου. Το γεγονός ότι η πολιτική αγωγή στηρίζει την κατηγορία δεν διευρύνει το αντικείμενο της ποινικής δίκης και δεν γεννά για τον πολιτικώς ενάγοντα δικαίωμα συνεπαγόμενο την ποινική τιμωρία του κατηγορουμένου. Η απόφαση του δικαστικού συμβουλίου, συμφώνως προς την οποία τα αδικήματα καλύπτονταν με την παραγραφή, δεν είχε ως αποτέλεσμα την απώλεια των πολιτικών απαιτήσεων του προσφεύγοντος σε βάρος των κατηγορουμένων, διότι ο προσφεύγων είχε το δικαίωμα να εισάγει πολιτική αγωγή ενώπιον των πολιτικών δικαστηρίων. Ο προσφεύγων είχε επομένως πλήρη και πραγματική πρόσβαση σε δικαστήριο για να απαιτήσει το ποσό το οποίο είχε ζητήσει κατά τη δήλωση παραστάσεως πολιτικής αγωγής και για οιοδήποτε άλλο ποσό το οποίο επιθυμούσε να απαιτήσει συμφώνως προς την επιφύλαξη την

οποία είχε διατυπώσει κατά τον χρόνο δηλώσεως παραστάσεως πολιτικής αγωγής.

23. Η Κυβέρνηση υπογραμμίζει επίσης ότι η από 10 Ιανουαρίου 1994 δήλωση παραστάσεως πολιτικής αγωγής, την οποία κατέθεσε ο προσφεύγων, η από 21 Δεκεμβρίου 1998 δημοσίευση της αποφάσεως 5885/1998, η από 16 Ιουνίου 1999 έφεση του προσφεύγοντος και η από 19 Οκτωβρίου 1999 απόφαση 2401/1999, αποτελούν «διαδικαστικές πράξεις», οι οποίες κάθε φορά διέκοπταν την παραγραφή της απαιτήσεως. Επομένως, η απαίτηση του προσφεύγοντος δεν έχει ακόμα παραγραφεί και δεν θα παραγραφεί έως τις 20 Οκτωβρίου 2004.

24. Κατά την Κυβέρνηση, ο προσφεύγων ηδύνατο επίσης, εάν είχε διαπιστώσει καθυστέρηση κατά την ποινική διαδικασία, να παραιτηθεί της πολιτικής αγωγής και να εισάγει αγωγή ενώπιον των πολιτικών δικαστηρίων.

25. Η Κυβέρνηση στηρίζεται επίσης επί της αποφάσεως του Δικαστηρίου στην υπόθεση *Στοκα κατά της Ελλάδος* (υπ' αριθ. 51308/99) από 29 Νοεμβρίου 2001, με την οποία το Δικαστήριο δεν είχε δεχτεί προσφυγή επειδή η απόφαση του ποινικού δικαστηρίου, με την οποία διαπιστώθηκε η παραγραφή του αδικήματος, δεν είχε επίπτωση επί των πολιτικών απαιτήσεων του προσφεύγοντος, οι οποίες είχαν ήδη υποβληθεί ενώπιον των πολιτικών δικαστηρίων, τα οποία ουδόλως δεσμεύονταν από την απόφαση των ποινικών δικαστηρίων.

26. Ο προσφεύγων υποστηρίζει ότι η συμπεριφορά των αρμοδίων δικαστικών αρχών ήταν εσκεμμένη, διότι οι κατηγορούμενοι ήταν υπάλληλοι τραπεζής η οποία ελέγχεται από το Κράτος. Εκτιμά δε ότι τούτο αποδεικνύεται από το γεγονός ότι η ανάκριση η οποία ακολούθησε τη σε βάρος του μήνυση, υπήρξε

ταχύτατη. Περαιτέρω, υπογραμμίζει ότι πριν από το 1996, τα αδικήματα της πλαστογραφίας και της χρήσεως πλαστού εγγράφου χαρακτηρίζονταν ως έγκλημα, όποια και αν ήταν η ζημία, και ότι παραγράφονταν μετά από δεκαπέντε έτη. Εντούτοις, με τον Νόμο 2408/1996, τα αδικήματα αυτά χαρακτηρίστηκαν ως πλημμελήματα (εάν η ζημία ήταν κατώτερη των 25 000 000 Δραχμών) και ο χρόνος παραγραφής μειώθηκε αυτομάτως σε πέντε έτη.

27. Ο προσφεύγων υποστηρίζει επίσης ότι δυνάμει των άρθρων 65 και 66 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας, το ποινικό δικαστήριο υποχρεούται να ασχοληθεί με την πολιτική αγωγή όταν το ζητούμενο ποσό δεν υπερβαίνει τις 15 000 Δραχμές και δεν δύναται να παραπέμψει την υπόθεση ενώπιον των πολιτικών δικαστηρίων.

28. Το Δικαστήριο υπενθυμίζει ότι η Σύμβαση δεν εγγυάται δικαίωμα σε ποινική δίωξη ως τοιαύτη. Το άρθρο 6 εγγυάται μεταξύ άλλων στους ενδιαφερόμενους, δικαίωμα προσβάσεως στα δικαστήρια προκειμένου να αποφασίσουν επί των αμφισβητήσεων εφ' όλων των δικαιωμάτων και υποχρεώσεων τους αστικής φύσεως, όπως, για παράδειγμα, όταν ιδιώτης δηλώνει παράσταση πολιτικής αγωγής στο πλαίσιο ποινικής διαδικασίας. Στην προκειμένη περίπτωση, αν και είναι σαφές ότι ο προσφεύγων, καταθέτοντας μήνυση σε βάρος των υπαλλήλων της τραπεζής, επιθυμούσε την άσκηση δημοσίας αγωγής, το Δικαστήριο σημειώνει ότι ο προσφεύγων είχε συνδυάσει τη μήνυσή του με αίτημα αποζημιώσεως: ζητούσε 15 000 Δραχμές για ηθική βλάβη.

29. Στις 21 Δεκεμβρίου 1998, το συμβούλιο πλημμελειοδικών έκρινε ότι τα αδικήματα τα οποία είχαν διαπράξει οι υπάλληλοι της τραπεζής, είχαν ήδη παραγραφεί. Το συμβούλιο εφετών

επικύρωσε την απόφαση αυτή. Από τις δύο αυτές αποφάσεις προκύπτει ότι το αίτημα αποζημιώσεως του προσφεύγοντος δεν δύναται πλέον να εξετασθεί από τα ποινικά δικαστήρια.

30. Το Δικαστήριο συμφωνεί με την Κυβέρνηση ότι επιτρεπόταν στον προσφεύγοντα να εισάγει συγχρόνως με τη μήνυσή του, ή και αργότερα, αγωγή αποζημιώσεως ενώπιον των πολιτικών δικαστηρίων, και στην περίπτωση αυτή ουδέν πρόβλημα προσβάσεως σε δικαστήριο θα είχε τεθεί.

31. Εντούτοις, το Δικαστήριο προσδίδει ιδιαίτερη βαρύτητα στις ακόλουθες περιστάσεις: τα περί των ο λόγος συμβάντα έλαβαν χώρα τον Ιούνιο 1993. Ο ανακριτής κάλεσε τους κατηγορούμενους τέσσερα έτη μετά από την υποβολή από τον προσφεύγοντα της εγκλήσεως σε βάρος τους (10 Ιανουαρίου 1994) και πέντε έτη μετά από τον χρόνο τελέσεως του αδικήματος, και ο εισαγγελέας παρέπεμψε τους κατηγορούμενους σε δίκη το 1998, άρα τα αδικήματα ήδη καλύπτονταν από την πενταετή παραγραφή του άρθρου 111 του Ποινικού Κώδικα. Το Δικαστήριο σημειώνει περαιτέρω ότι εν τω μεταξύ και μετά από την έναρξη ισχύος νέου νόμου το 1996, το αδίκημα χαρακτηρίσθηκε ως πλημμέλημα, ενώ προηγουμένως χαρακτηριζόταν ως έγκλημα, και ως εκ τούτου μειώθηκε ο χρόνος παραγραφής της ποινικής πράξεως. Τέλος, κατά το άρθρο 65 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας, τα ποινικά δικαστήρια υποχρεούνται να εξετάσουν την πολιτική αγωγή, εάν η διαδικασία ολοκληρώνεται με καταδικαστική απόφαση, και δεν δύναται να παραπέμψουν την υπόθεση ενώπιον των πολιτικών δικαστηρίων, ει μη μόνον όταν η απαίτηση είναι ανεκκαθάριστη και το ποσό δεν υπερβαίνει τις 15 000 Δραχμές.

32. Στο σημείο αυτό, το Δικαστήριο εκτιμά ότι όταν η εσωτερική έννομη τάξη προσφέρει ένδικο μέσο, όπως η υποβολή

εγκλήσεως μετά δηλώσεως παραστάσεως πολιτικής αγωγής, το Κράτος υποχρεούται να μεριμνά όπως πολιτικώς ενάγων απολαμβάνει των θεμελιωδών εγγυήσεων του άρθρου 6. Στην προκειμένη περίπτωση, ο προσφεύγων είχε εισάγει αίτημα αποζημιώσεως για ποσό 15 000 Δραχμών, ήτοι ποσό το οποίο τα ποινικά δικαστήρια εξετάζουν σε κάθε περίπτωση χωρίς να υποχρεούνται σε παραπομπή ενώπιον των πολιτικών δικαστηρίων. Ο προσφεύγων είχε επομένως τη δικαία προσδοκία ότι τα δικαστήρια θα αποφαινόταν επί του εν λόγω αιτήματος αποζημιώσεως, ευνοϊκώς ή δυσμενώς. Η καθυστέρηση με την οποία οι διωκτικές αρχές ασχολήθηκαν με τον φάκελο της δικογραφίας, και η οποία είχε ως αποτέλεσμα την παραγραφή των αδικημάτων και, επομένως, την αδυναμία για τον προσφεύγοντα να τύχει αποφάσεως επί του αιτήματός του αποζημιώσεως, αποστέρησε από τον τελευταίο δικαίωμα προσβάσεως σε δικαστήριο. Εν προκειμένω, το Δικαστήριο εκτιμά ότι δεν θα ήταν δυνατόν να απαιτηθεί από διάδικο να αναμένει την παραγραφή της απαιτήσεώς του από αμέλεια των δικαστικών αρχών και να εισάγει στη συνέχεια αγωγή ενώπιον των πολιτικών δικαστηρίων προκειμένου να απαιτήσει εκ νέου το συμβολικό ποσό το οποίο είχε ζητήσει ενώπιον των ποινικών δικαστηρίων.

33. Τέλος, το Δικαστήριο εκτιμά ότι η παρούσα υπόθεση δεν θα ηδύνατο να παρομοιασθεί με την υπόθεση Στοκα κατά της Ελλάδος, την οποία επικαλέσθηκε η Κυβέρνηση, διότι στην εν λόγω υπόθεση ο προσφεύγων είχε προσφύγει συγχρόνως ενώπιον των ποινικών δικαστηρίων και των πολιτικών δικαστηρίων, κάτι το οποίο δεν ισχύει στην παρούσα υπόθεση.

34. Επομένως, το Δικαστήριο αποφαινεται ότι υπήρξε παραβίαση του άρθρου 6 § 1 της Συμβάσεως.

II. ΩΣ ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ 41 ΤΗΣ ΣΥΜΒΑΣΕΩΣ

35. Κατά το άρθρο 41 της Συμβάσεως,

«Εάν το Δικαστήριο κρίνει ότι υπήρξε παραβίαση της Σύμβασης ή των Πρωτοκόλλων αυτής, και αν το εσωτερικό δίκαιο του υψηλού συμβαλλομένου μέρους δεν επιτρέπει ειμή την ατελή επανόρθωση των συνεπειών της παραβίασης αυτής, το Δικαστήριο χορηγεί, εν ανάγκη, στο αδικηθέν μέρος δικαία ικανοποίηση.»

A. Ζημία και έξοδα και δικαστική δαπάνη

36. Για υλική ζημία και ηθική βλάβη, ο προσφεύγων ζητά το ποσό των 182 500 000 Δραχμών, το οποίο αναλύεται ως εξής: 112 500 000 Δραχμές για διαφυγόντα κέρδη εξαιτίας του γεγονότος ότι υποχρεώθηκε να διακόψει την επαγγελματική του δραστηριότητα. 20 000 000 Δραχμές για τα ποσά τα οποία υποχρεώθηκε να καταβάλει επειδή είχε δήθεν εκδώσει ακάλυπτες επιταγές ως και για τις εισφορές στην ελληνική κοινωνική ασφάλιση, 50 000 000 Δραχμές για συκοφαντία.

37. Για έξοδα και δικαστική δαπάνη, ο προσφεύγων ζητά 4 000 000 Δραχμές, ίδια δε για δικηγορικές αμοιβές, έξοδα τηλεφώνου και έξοδα ταξιδίου Ελλάδα-ΗΠΑ.

38. Η Κυβέρνηση υπογραμμίζει ότι τα αιτήματα του προσφεύγοντος δεν έχουν αιτιώδη συνάφεια με την παραβίαση του άρθρου 6 § 1, δεν είναι πραγματικά, και είναι αβάσιμα.

39. Το Δικαστήριο εκτιμά – όπως και η Κυβέρνηση – ότι δεν υφίσταται αιτιώδης συνάφεια ανάμεσα στη ζητούμενη υλική ζημία

και στη διαπιστωθείσα παραβίαση. Όσον αφορά την ηθική βλάβη, εκτιμά ότι η διαπίστωση παραβιάσεως αποτελεί επαρκή δικαία ικανοποίηση. Όσον αφορά τα έξοδα και τη δικαστική δαπάνη, το Δικαστήριο σημειώνει ότι οι κατατεθείσες από τον προσφεύγοντα παρατηρήσεις φαίνονται ότι έχουν συνταχθεί από τον ίδιο και όχι από τον δικηγόρο του και ότι οι αξιώσεις όσον αφορά τα έξοδα ταξιδιού και τηλεφώνου δεν αναφέρονται λεπτομερώς. Επομένως, το Δικαστήριο ουδέν ποσό επιδικάζει για τον λόγο αυτόν.

ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΛΟΓΟΥΣ ΑΥΤΟΥΣ, ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ,

1. *Κρίνει*, με πέντε ψήφους έναντι δύο, ότι υπήρξε παραβίαση του άρθρου 6 § 1 της Συμβάσεως.

2. *Κρίνει*, με πέντε ψήφους έναντι δύο, ότι η διαπίστωση παραβιάσεως αποτελεί αυτή καθαυτή επαρκή δικαία ικανοποίηση για την ηθική βλάβη την οποία υπέστη ο προσφεύγων.

3. *Απορρίπτει*, με πέντε ψήφους έναντι δύο, το αίτημα περί δικαίας ικανοποιήσεως ως προς τα λοιπά.

Συντάχθηκε στη Γαλλική, στη συνέχεια κοινοποιήθηκε εγγράφως στις 3 Απριλίου 2003 κατ' εφαρμογή του άρθρου 77 §§ 2 και 3 του Κανονισμού.

[υπογραφή]

Søren NIELSEN

Αναπληρωτής Γραμματέας

[υπογραφή]

Françoise TULKENS

Πρόεδρος

Στην παρούσα απόφαση επισυνάπτεται, συμφώνως προς τα άρθρα 45 § 2 της Συμβάσεως και 74 § 2 του Κανονισμού, η διάφορη γνώμη των P. LORENZEN και N. VAJIC.

F.T.

S.N.

[μονογραφές]

ΔΙΑΦΟΡΗ ΓΝΩΜΗ Ρ. LORENZEN και Ν. VAJIC.

Δεν δυνάμεθα να προσυπογράψομε τη γνώμη της πλειοψηφίας συμφώνως προς την οποία υπήρξε παραβίαση του άρθρου 6 § 1 της Συμβάσεως, για τους ακόλουθους λόγους.

Η πλειοψηφία έκρινε ότι το δικαίωμα προσβάσεως του προσφεύγοντος σε δικαστήριο παραβιάσθηκε διότι ήταν αδύνατον να επιτύχει απόφαση επί του αιτήματός του αποζημιώσεως για ηθική βλάβη στο πλαίσιο της ποινικής διαδικασίας στην οποία ετέθη τέλος λόγω παραγραφής. Το άρθρο 6 § 1 της Συμβάσεως εγγυάται σε κάθε προσφεύγοντα το δικαίωμα όπως δικαστήριο αποφανθεί επί αξιώσεως περιουσιακής φύσεως εντός ευλόγου προθεσμίας, αλλά δεν του εγγυάται δικαίωμα όπως επιτύχει απόφαση σε κάθε ιδιαίτερη διαδικασία της επιλογής του. Το ελληνικό δίκαιο προσέφερε στον προσφεύγοντα άλλες λύσεις πέραν της αξιώσεως ως πολιτικώς ενάγων κατά την ποινική διαδικασία, αφού θα ήταν εξίσου δυνατόν να εγείρει διαδικασία σε βάρος των υπαλλήλων της τραπέζης ενώπιον των πολιτικών δικαστηρίων. Συμφώνως προς τα στοιχεία τα οποία παρέσχε η Κυβέρνηση, ο προσφεύγων εξακολουθεί να δύναται να επιτύχει απόφαση επί του αιτήματός του δι' αυτής της οδού, αφού η παραγραφή θα επέλθει στις 20 Οκτωβρίου 2004. Επομένως, μας είναι δύσκολο να κρίνομε ότι ο ενδιαφερόμενο ηδύνατο ευλόγως να θεωρηθεί ότι αδυνατεί να επιτύχει απόφαση δικαστηρίου επί της αξιώσεώς του.

Το γεγονός ότι η παραγραφή της ποινικής διαδικασίας ήταν αποτέλεσμα μιας μακράς δικαστικής ανακρίσεως συμπεριλαμβάνουσας περίοδο αδρανείας άνω των τεσσάρων ετών, δεν θα ηδύνατο να οδηγήσει σε διαφορετικό συμπέρασμα. Ούτω, κατά την πάγια νομολογία του Δικαστηρίου, ακόμα και λίαν μακρές περιόδοι αδρανείας σε δικαστική διαδικασία δεν ηδύνατο να εξομοιωθούν προς έλλειψη πραγματικής προσβάσεως σε δικαστήριο. Στην απόφαση *Matos e Silva Lda κ.λ.π. κατά της Πορτογαλίας*, από 16 Σεπτεμβρίου 1996, το Δικαστήριο – κρίνοντας διαφορετικά από την Επιτροπή – δήλωσε κατηγορηματικώς: «(...) Η περίπτωση την οποία συνεπάγονται οι διαδικασίες δεν αφορούν την πρόσβαση σε δικαστήριο. Οι δυσκολίες απορρέουν από τη διεξαγωγή και όχι από την πρόσβαση» (§ 64). Όσον αφορά τη θεμελίωση του συμπεράσματος αυτού, άλλες υποθέσεις παρόμοιες με την παρούσα υπόθεση εξετάσθηκαν ως αφορούσες πρόβλημα διάρκειας διαδικασίας, και όχι πρόβλημα προσβάσεως σε δικαστήριο (βλ. πρόσφατη απόφαση *Textile Traders Limites κατά της Προρτογαλίας*, από 27 Φεβρουαρίου 2003). Η νομολογία αυτή είναι ασφαλώς δυνατόν να μεταβληθεί αλλά, κατά τη γνώμη μας, για παρόμοια τροποποίηση αρμόδια θα ήταν η ολομέλεια.

Υπό τις περιστάσεις της παρούσης υποθέσεως, θα έπρεπε να κρίνομε ότι υπήρξε παραβίαση του άρθρου 6 § 1 της Συμβάσεως λόγω της διάρκειας της ποινικής ανακρίσεως, αλλά η αιτίαση έγινε δεκτή μόνον στο μέτρο που αφορούσε την πρόσβαση σε δικαστήριο.

Ακριβής μετάφραση από το συνημμένο υπηρεσιακό έγγραφο στη
Γαλλική γλώσσα.

Αθήνα, 29-07-2003.

Η ΜΕΤΑΦΡΑΣΤΡΙΑ

ΜΑΡΙΑ Π. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΥ